

08b. Resolutie Asiel en resolutie opvang Oekraïners

Bijlage 1 bij ledenbrief 15 november 2024 “Eerste nazending Najaars ALV en bekendmaking ontbreken andere kandidaten”

Resolutie ‘Zorg voor congruent asielbeleid en behoud instrumentarium tot de keten op orde is’

Constateerende dat:

- Er wordt gestreefd naar inperking van de asielinstroom, maar niet duidelijk is of en wanneer dit effect sorteert;
- Het kabinet de Spreidingswet wil intrekken, de huisvestingstaakstelling wil afschaffen en een verbod wil op het met voorrang huisvesten van statushouders;
- Effectieve en uitvoerbare alternatieven om de opvang- en huisvestingsopgave in te vullen nog niet in zicht zijn;
- Het kabinet daarnaast voornemens is het verblijfsrecht in te perken en forse bezuinigingen op de asielbegroting door te voeren.

Overwegende dat:

- De Spreidingswet en de huisvestingstaakstelling zorgen voor een evenredige verdeling over het land, wat bijdraagt aan een doorlopende lijn van opvang t/m integratie;
- De stapeling van voorgestelde maatregelen naar verwachting leidt tot een (verdere) verstopping van de asielketen;
- Dit negatieve gevolgen heeft voor de bestuurlijke en maatschappelijke rust, stabiliteit en solidariteit tussen gemeenten;
- Hierdoor ook de Wet inburgering 2021 onuitvoerbaar wordt en de integratie en participatie belemmerd worden, wat uiteindelijk zijn weerslag heeft op de samenleving als geheel;
- Gemeenten zich in juni 2024 met overgrote meerderheid geschaard hebben achter een [resolutie](#) die onder meer stelt dat negatieve consequenties van beleidskeuzes op nationaal niveau niet mogen worden afgewenteld op gemeenten;

Vraagt de leden in te stemmen met de volgende VNG-inzet:

- Bij het kabinet en het parlement te bepleiten dat volgordeijkheid cruciaal is om chaos in de asielketen te voorkomen: áls wetgeving en instrumentarium voor opvang en huisvesting worden ingetrokken, dat pas te doen als de asielketen op orde is en er voldoende effectieve, werkbare alternatieven beschikbaar zijn;
- Uit te dragen dat elke maatregel die impact heeft op gemeenten in overleg met de VNG moet worden getoetst op uitvoerbaarheid, betaalbaarheid en uitlegbaarheid;
- Bij die weging ook aandacht te hebben voor (maatschappelijke) consequenties op de langere termijn;
- Als uitgangspunt te hanteren dat maatregelen die genomen worden, moeten bijdragen aan een goede integratie en dat het beleid een juridische toets moet kunnen doorstaan.

Toelichting bij resolutie asielopvang en huisvesting

Tijdens de ALV van juni 2024 is de resolutie ‘Samenhangend beleid in de asielketen dat uitvoerbaar is voor gemeenten’ breed omarmd. Gemeenten namen het standpunt in dat negatieve consequenties van beleidskeuzes op nationaal niveau inzake asielbeleid niet mogen worden afgewenteld op gemeenten. Ook stelden gemeenten dat áls de Spreidingswet wordt ingetrokken, dat pas kan als de asielketen op orde is, met voldoende (langdurig perspectief op) doorstroom en uitstroom. Daarnaast gaven gemeenten het VNG-bestuur de opdracht er bij het nieuwe kabinet op aan te dringen dat gemeenten de huisvestingsopgave voor statushouders mogen blijven invullen op een manier die past binnen het lokale huisvestingsbeleid.

We constateren dat het kabinet een andere koers vaart. Het kabinet houdt vast aan het voornemen de Spreidingwet in te trekken, ondanks breed geuite signalen dat dit (op dit moment) onverstandig is. Daarnaast wil het kabinet de huisvestingstaakstelling afschaffen en het met voorrang huisvesten van statushouders – op grond van het feit dat zij statushouder zijn – in sociale huurwoningen verbieden. In plaats daarvan stelt het kabinet ‘sobere voorzieningen’ voor; hoe die worden vormgegeven, is nog onbekend. Er liggen daarnaast plannen om de asielprocedure aan te scherpen, onder andere door invoering van een tweestatusstelsel en een asielvergunning voor maximaal drie jaar. Dit zal de druk op de keten naar verwachting vergroten. Tegelijkertijd koerst het kabinet af op forse bezuinigingen op onder andere het COA en de IND.

Vooralsnog is hoogst onzeker of en wanneer de asielinstroom daadwerkelijk afneemt. Als het kabinet nu al besluit tot het wegnemen van instrumentarium om de opvang en huisvesting evenredig over het land te spreiden – zonder dat daar werkbare alternatieven tegenover staan – draait het stelsel verder vast. Dit maakt ook het realiseren van de ambities uit de inburgeringswet nagenoeg onmogelijk.

De potentiële gevolgen zijn verstrekkend. We vrezen negatieve impact op de bestuurlijke en maatschappelijke rust, stabiliteit en solidariteit tussen gemeenten. De onvoorspelbaarheid én de kosten nemen toe, als steeds moet worden teruggevallen op (crisis)noodopvang. De voorgestelde maatregelen zijn bovendien funest voor het toekomstperspectief van nieuwkomers: er worden forse drempels opgeworpen om te starten met integreren, een baan te zoeken en de taal te leren. Uiteindelijk is de samenleving als geheel daar niet bij gebaat.

We willen dat het kabinet aan de slag gaat met echte oplossingen die leiden tot een sluitende ketenaanpak. Dit vraagt om uitvoerbaar, betaalbaar, rationeel en samenhangend beleid dat een juridische toets kan doorstaan. Volgordelijkheid is daarvoor cruciaal: eerst de keten op orde, daarna pas overwegen of instrumenten rondom opvang en huisvesting herzien moeten worden. Voorts moet het opvang- en huisvestingslandschap zo worden ingericht dat mensen die in Nederland mogen blijven in staat worden gesteld onderdeel te worden van de lokale gemeenschap. Bij het uitwerken van de plannen is het daarom essentieel dat de langere termijn voor ogen wordt gehouden, met aandacht voor integratie, de draagkracht van de samenleving en respect voor (lokale) bestuurlijke verhoudingen.